

Faun Naturforvaltning AS
Fyresdal Næringshage
3870 Fyresdal

Tlf. 35 06 77 00
Fax. 35 06 77 09

www.fnat.no
post@fnat.no

Elgbeitetaksering i Trysil og Omegn 2006

VILTFORVALTNING

FISKEFORVALTNING

KONSEKVENSTREDNING

LANDBRUK OG NÆRING

Oppdragsgiver:
Trysil og Engerdal Utmarksråd

Lars Erik Gangsei

Forord

For tredje året på rad er elgens påvirkning av ungskog i vinterbeiteområder registrert og analysert. Prosjektet er et samarbeid mellom de tre regionene/valdene Ljørdalen viltstellområde, Elgregion Trysil øst og Sve-Nor Älg. Beiteregistreringsprosjektet er lagt opp med tanke på overvåking og oppfølging gjennom flere år.

Gjennom dette samarbeidsprosjektet får elgforvaltningen et konkret verktøy til å vurdere størrelsen på elgstammen opp mot tilgjengelige matressurser, der målet er å opprettholde en bærekraftig elgstamme. Takstresultatene vil på sikt også kunne gi en indikasjon på hvor stor effekt de enkelte tiltak har, som for eksempel å høyne/senke avskytingen, føre elgen vinterstid, vinterhogst på furu i vinterbeiteområdene og andre skoglige tiltak. I denne rapporten sammenliknes resultatene fra Trysil også med resultater fra liknende undersøkelser andre steder i Norge.

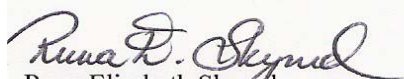
Takstmetoden baseres på den såkalte "Solbraa-metoden" - oppkalt etter Knut Solbraa, som har utviklet dette verktøyet gjennom 30 års forskning ved UMB - Universitetet for miljø- og biovitenskap (tidligere Norges landbrukshøgskole) og Skogforsk på Ås. Metoden er tatt i bruk i store deler av landet fra Agder-fylkene i sør til Troms i nord. Vi vil her benytte anledningen til å takke Knut Solbraa, Skogforsk og UMB for at vi får lov til å bruke takstresultater fra tilsvarende undersøkelser andre steder i landet som sammenlikningsgrunnlag.

Prosjektet er finansiert gjennom viltfondsmidler, egeninnsats og egenandel for den enkelte elgregion. Trysil og Engerdal Utmarksråd (TEUR) har hatt prosjektansvaret. Styringsgruppa har bestått av:

- Frank Robert Lund (Sve-Nor Älg)
- Hans Haget (Ljørdalen viltstellområde)
- Frode Knutzen Midtlund (Ljørdalen viltstellområde)
- Rolf Kvile (Elgregion Trysil øst)

Taksatorer i 2006 har foruten undertegnede vært Jan Foss og Trond Østby. Vi takker disse for stort engasjement og godt utført arbeid. Vi vil også rette en stor takk til kjentmennene Jon Egil Bekkevold i Ljørdalen og Stig Halvarsson i Sverige, samt grunneiere som har bidratt planlegging av leteområder og framlegging av kartgrunnlag og skogbruksplaner. Stor takk også til Rune H. Aamold, som iverksatte prosjektet i 2004 og var prosjektleder fram til han sluttet i TEUR tidligere i år.

Trysil, 24.september 2006

Runa Elisabeth Skymnd
prosjektleder 2006

Fra Faun

På vegne av Faun Naturforvaltning AS vil undertegnende takke for oppdraget med å føre rapporten i pennen. Vi håper rapporten vil være til nytte for oppdragsgiver og lesere.

Fyresdal 04. september 2006.

Lars Erik Gangsei

Forsidefoto: Lars Erik Gangsei. Beiteklipp på vital rogn (øvre venstre). Samme rogn sett fra avstand (øvre høyre), furu i beitegrad 4 (nedre venstre) og beiteklipp på bjørk (nedre høyre). Alle bilder fra Vinje i Telemark.

Faun rapport 040-2006:

Tittel:	Elgbeitetaksering i Trysil og Omegn 2006
Forfatter:	Lars Erik Gangsei
Tilgjengelighet:	Fri
Oppdragsgivere:	Trysil og Engerdal utmarksråd
Prosjektleder:	Lars Erik Gangsei
Prosjektstart:	15.08.2006
Prosjektslutt:	05.09.2006
Referat:	<p>Beitetaksering på 84 bestand i Trysil er gjennomført våren 2006. Bestanda er fordelt på de tre elgregionene Ljørdalen Viltstellområde, Sve-Nor Ålg og Trysil Øst Elgregion. De viktigste fôrressursene i ungskogen i vinterbeiteområdene utgjøres av <i>furu</i> og <i>bjørk</i>.</p> <p>Der er store forskjeller i de tre regionene i Trysil. Beitepresset er klart størst i Trysil Øst, hvor <i>furu</i> blir klart overbeita og også <i>bjørk</i> i stor grad blir utnyttet. Erfaringsmessig står man her i fare for å komme i en situasjon med redusert kondisjon i elgbestanden. Foreløpig står man trolig ikke i fare for kondisjonsreduksjon i Sve-Nor og Ljørdalen, men beitepresset øker også her med økte kostnader for skogbruket og fare for redusert fôrproduksjon som resultat.</p>
Sammendrag:	Norsk
Dato:	04.09.2006
Antall sider:	19 s + vedlegg

Kontaktopplysninger Faun Naturforvaltning AS:

Post:	Fyresdal Næringshage 3870 FYRESDAL
Internet:	www.fnat.no
E-post:	post@fnat.no
Telefon:	35 06 77 00
Telefax:	35 06 77 09

Kontaktopplysninger forfatter:

Navn:	Lars Erik Gangsei
Epost:	leg@fnat.no
Telefon:	35 06 77 01
Telefax:	35 06 77 09

Innhold

Sammendrag.....	5
Bakgrunn	6
Metode.....	7
Resultat.....	8
Hele Trysil, (samla) og sammenligninger mellom regionene.....	9
Ljørdalen viltstellområde	14
Sve-Nor Älg	15
Trysil Øst Elgregion	16
Diskusjon.....	17
Konklusjon	18
Litteratur.....	19
Vedlegg	20

Sammendrag

I Trysil er det gjennomført beiterregistreringer etter ”Knut Solbraa sin metode” (overvåkingstakst) på 87 bestand i 2004, 84 bestand i 2005 og 2006. Beiterregistreringene er begge åra gjennomført innenfor de tidligere avgrensede vinterbeiteområde i regionene Ljørdalen Viltstellområde (17 bestand i 2006), Sve-Nor Älg (31 bestand i 2006) og Elgregion Trysil Øst (36 bestand i 2006).

Resultata fra 2006 viser et økt beitepress i alle områdene i forhold til de to foregående åra. Samtidig viser resultata fra 2006 en lavere plantetetthet enn man tidligere har registrert. Økingen i beitepress ser man i alle de tre regionene, mens nedgangen i plantetetthet ikke gjør seg gjeldende i Ljørdalen (som har lavest plantetetthet fra før).

Resultata fra 2006 bekrefter de to tidligere års resultater med hensyn til forskjeller i beitepress. Beitepresset er klart størst i Trysil Øst Elgregion, hvor beitegradene for *furu* og *bjørk* nå er oppe i henholdsvis 54 % og 25 %, noe som er høyt også sammenligna med andre områder. Erfaringsmessig er beitegrader på slike nivå forbundet med kondisjonsnedgang i elgbestanden.

Beitepresset er som de tidligere åra lavest i Sve-Nor, mens det ligger i en mellomstilling i Ljørdalen. Økingen i beitepress er imidlertid markant også for disse områdene. Ut fra erfaringene fra Trysil Øst elgregion, hvor man har hatt tilsvarende beitepress over tid, er det ikke sannsynlig med umiddelbar kondisjonsnedgang for disse områdene. Økte kostnader for skogbruket og fare for redusert fôrproduksjon må man uansett regne med.

I forhold til områdene vest for Oslofjorden skiller Trysil seg fremdeles ut med lavere beitegrader (i alle fall for *bjørk*), elg i bedre kondisjon og mye lavere tettheter av *ROS*-artene, noe som indikerer en annen sammensetning av sommerdietten. Imidlertid er trenden i Trysil at beitepresset øker (med en relativt stabil elgtetthet), mens man på vestsiden av Oslofjorden reduserer elgtettheten og beitepresset.

Bakgrunn

Trysil og Engerdal Utmarksråd er ansvarlige for gjennomføringa av beiterregistreringen. Innenfor området er der 4 elgregioner, Ljørdalen Viltstellområde, Elgregion Trysil Øst, Sve-Nor Älg og Elgregion TRÅ. Av disse regionene deltok de tre førstnevnte i beiterregistreringene i 2004, 2005 og 2006. Man ønsker gjennom beiterregistreringer å se på beitetrykket og beitepotensialet i vinterbeiteområda og følge med på utviklinga i dette.

I 2004 var målsettingen for beiterregistreringen definert som følger:

”Beitetakseringen skal i første rekke besvare spørsmålet om vi i dag har et større beitepress enn det bør være sett ut fra et ønske om optimal beiteproduksjon, biologisk mangfold og reduserte skadevirkninger for skogbruket. I tillegg vil vi få et målbart (tallfestet) grunnlag til å gjennomføre enkle overvåkinger i åra som kommer”.

Det ble utarbeidet en egen rapport etter beiterregistreringa i 2004 og 2005¹ hvor de ulike momentene ble vurdert. Konklusjonen i 2005 ble oppsummert som følger:

”Resultata fra 2005 bekrefter de man så i 2004. De viktige fôrressursene i ungsbogen i vinterbeiteområdene utgjøres av furu og bjørk. Beitepresset i Trysil er mindre enn beitepresset observert i ØRE og Telemark/ Sørlandet. Man har samtidig unngått nedgangen i kondisjon i elgbestanden.

Der er store forskjeller i de tre regionene i Trysil. Beitepresset er klart størst i Trysil Øst, hvor furu blir klart overbeita og også bjørk i stor grad blir utnyttet. Beitepresset er minst i Sve-Nor, hvor det bare er helt lokalt at noe furu blir overbeita. Ljørdalen ligger i ei mellomstilling, men skiller seg ut med noe mindre plantetetthet på de takserte bestanda.”.

Taksten i 2006 er den tredje taksten på rad. Man kan etter hvert begynne å snakke om en ”tidsserie” hvor utviklingen vil vises. I tillegg får man stadig bedre erfaringstall fra andre områder som man kan sammenligne med.

¹ Gangsei, 2004 og Gangsei 2005.

Metode

Beitetakseringa skjer på bestand i hogstklasse II, dvs. ungskog. Trær og busker takseres. Det blir registrert antall, høyde og beitegrad for *fur*, *bjørk*, *vier*, *ROS* (rogn osp og selje) og *einer*. Resultata viser dermed i hvor stor grad disse plantene utgjør fôrgrunnlag for elgen, og i hvilken grad de er beitet siste år. Siden elgen har ulik preferanse for de ulike artene forteller taksten oss mye om beitepresset i et område.

For eksempel er det slik at et høyt beitepress på *bjørk*, som er en lite foretrukket beiteplante, viser at beitetrykket er hardt. Lavt beitepress på *fur* som er en mer foretrukket beiteplante indikerer lavt beitepress. *ROS* er ei gruppe med stor utbredelse i store deler av Norge. *ROS* er svært høyt preferert av elgen. Tettheten av *ROS* er svært liten i Trysil, noe som reduserer verdien av beitegraden for *ROS*, som grunnlag for å vurdere beitepress og for sammenligning med andre områder. For å forenkle noe er *vier* tatt med i *ROS*-gruppa i denne rapporten.

Beitegradene blir oppgitt i %. Beitegraden angir hvor stor andel av de nye skuddene som ble beitet siste vinter (henholdsvis vintrene 2003/ 04, 2004/ 05 og 2005/06). Man regner med at plantene tåler en gjennomsnittlig beitegrad på 35 % uten at deres produksjonsevne reduseres. 35 % er derfor satt som grensa for overbeiting.

For mer nøyaktig beskrivelse av takstmetoden og utregninger vises det til fjorårets rapport² og ”Veiledning i elgbeitetaksering”³.

Feltarbeid

Feltarbeidet ble gjennomført i perioden 08.05.06 til 16.06.06. Registratorene var Jan Foss (JF), Trond Østby (T.Ø) og Runa Elisabeth Skyrud (RES).

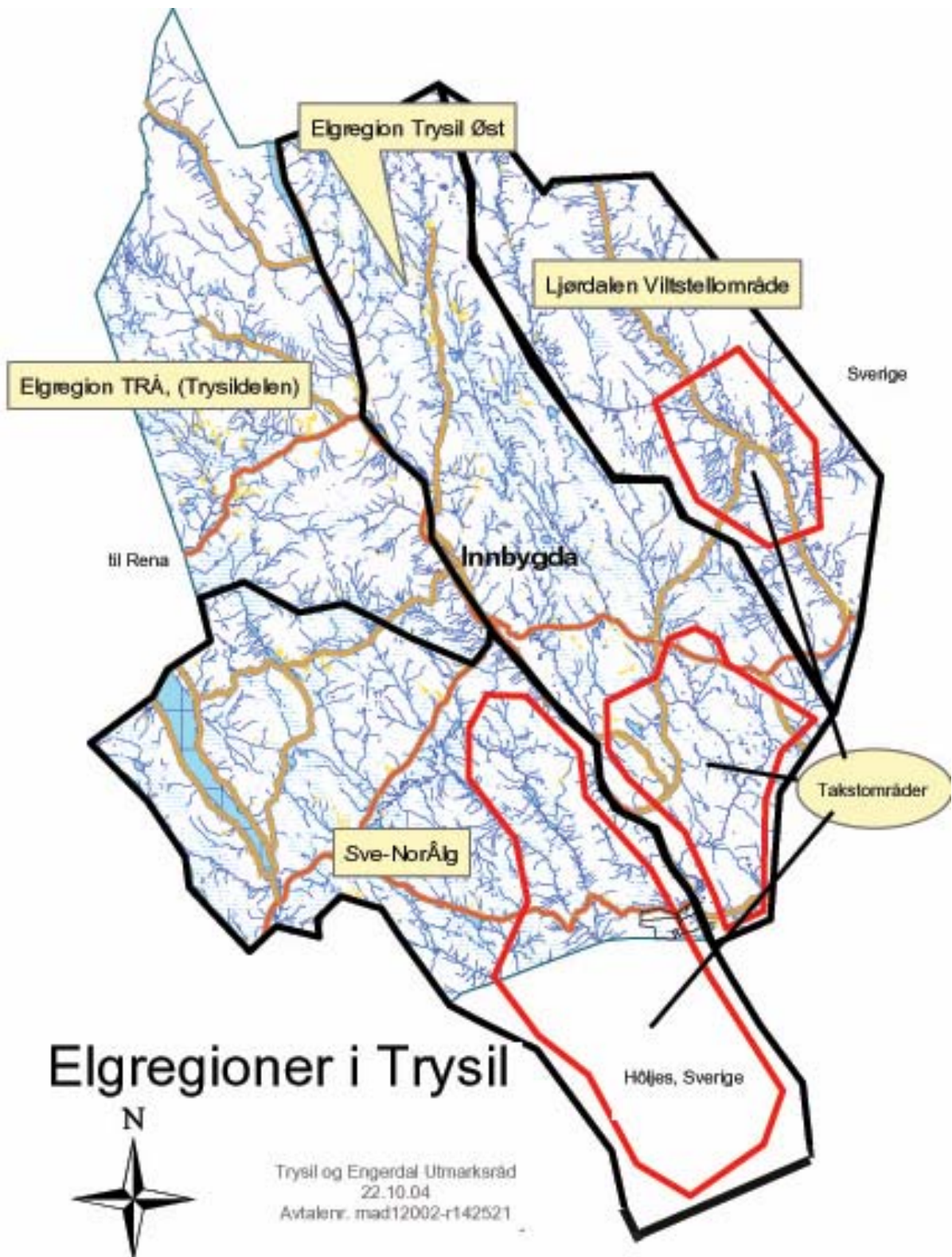
Plotting og rapportering

Faun Naturforvaltning AS mottok data ferdig plotta i Excel-filer, og har benyttet dette til tolking og rapportering. Data er overført til Access-database for å forenkle dataarbeidet. Resultata er levert i form av denne rapporten i elektronisk form, samt Excel-fil med rådata for 2004-2006.

² Gangsei 2004.

³ Solbraa, 2002.

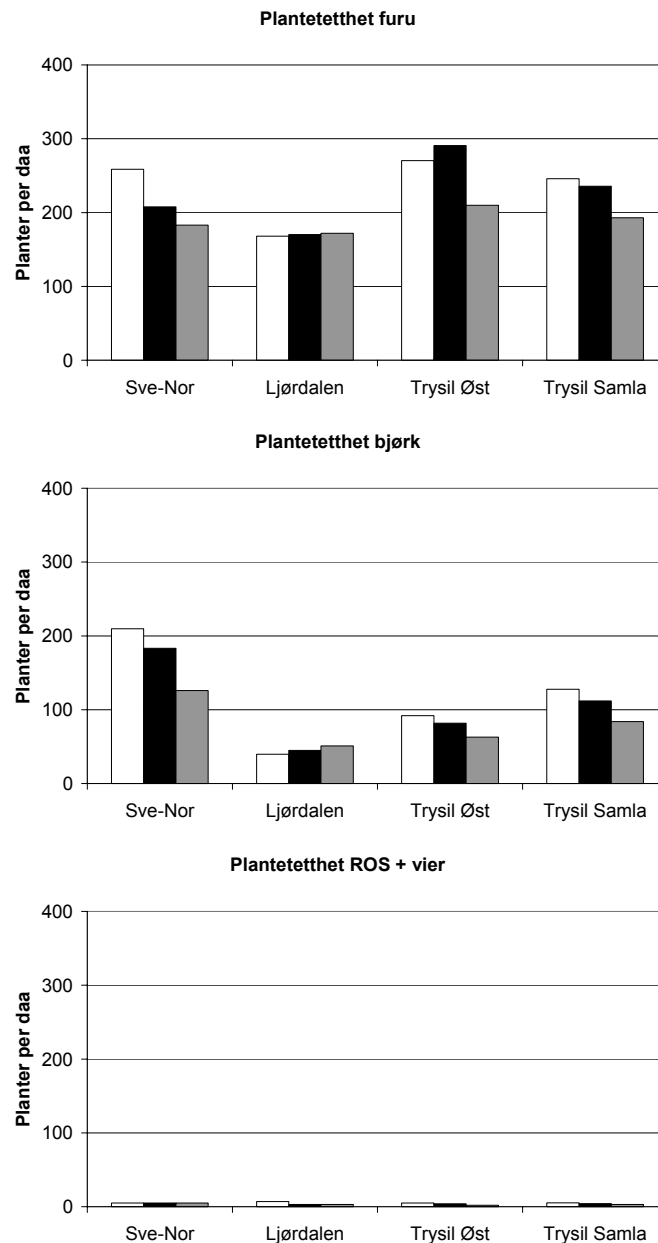
Resultat

Figur 1: Oversikt over elgregionene og takstområda.

Hele Trysil, (samla) og sammenligninger mellom regionene.

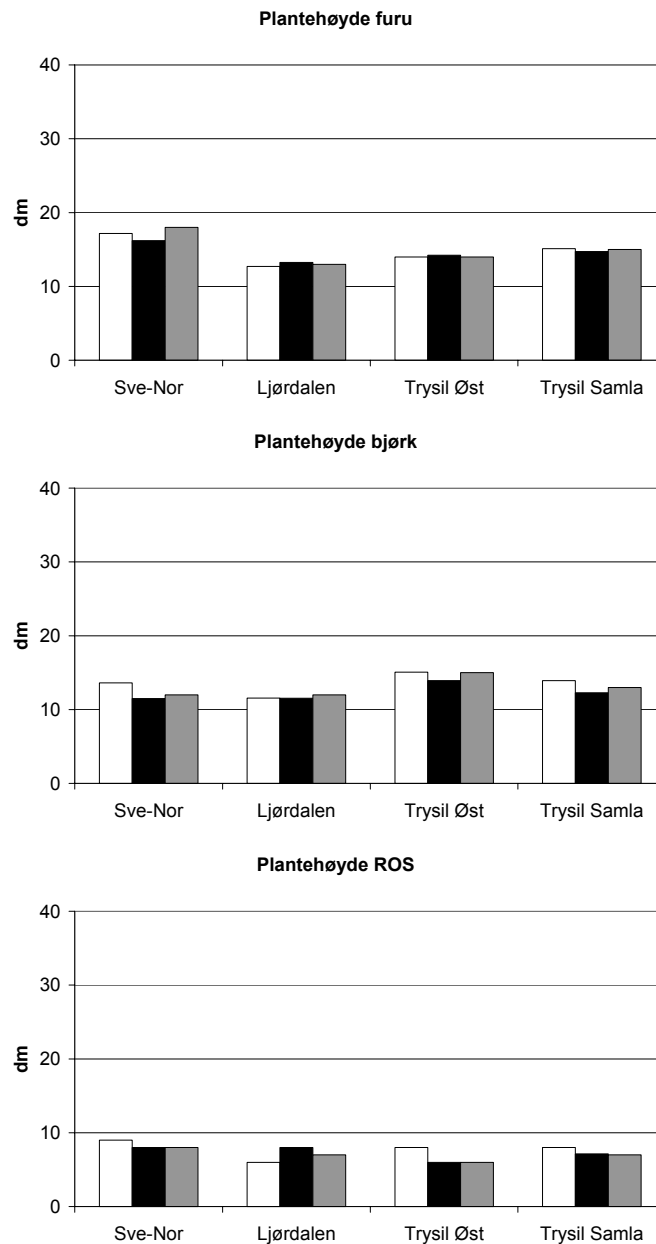
Plantetetthet

Figur 2: Gjennomsnittlig antall planter per daa for furu (øverst), bjørk (midten) og ROS (nederst) i de tre regionene og for Trysil samla. Resultata fra 2004 med hvite søyler, resultata fra 2005 med svarte søyler og resultata fra 2006 med grå søyler.

Furu og bjørk er de to dominerende indikatorartene i Trysil. Vier, ROS og einer er bare til stede i liten grad (jamfør vedlegg). Figur 2 viser at resultata fra 2004 til 2006 er samsvarende med hensyn til plantetetthet. Bestanda i Ljørdalen skiller seg ut med lavest tetthet av både bjørk og furu, mens bestanda i Sve-Nor har høyest tetthet av bjørk. Plantetetthetene for både furu og bjørk er noe redusert. Det kan være ei følge av at bestanda blir eldre og at en del planter vokser ut av takseringshøyde (4 m).

Plantehøyder

Figur 3: Gjennomsnittlig høyde for furu (øverst), bjørk (midten) og ROS (nederst) i de tre regionene og for Trysil samla. Resultata fra 2004 med hvite søyler, resultata fra 2005 med svarte søyler og resultata fra 2006 med grå søyler.

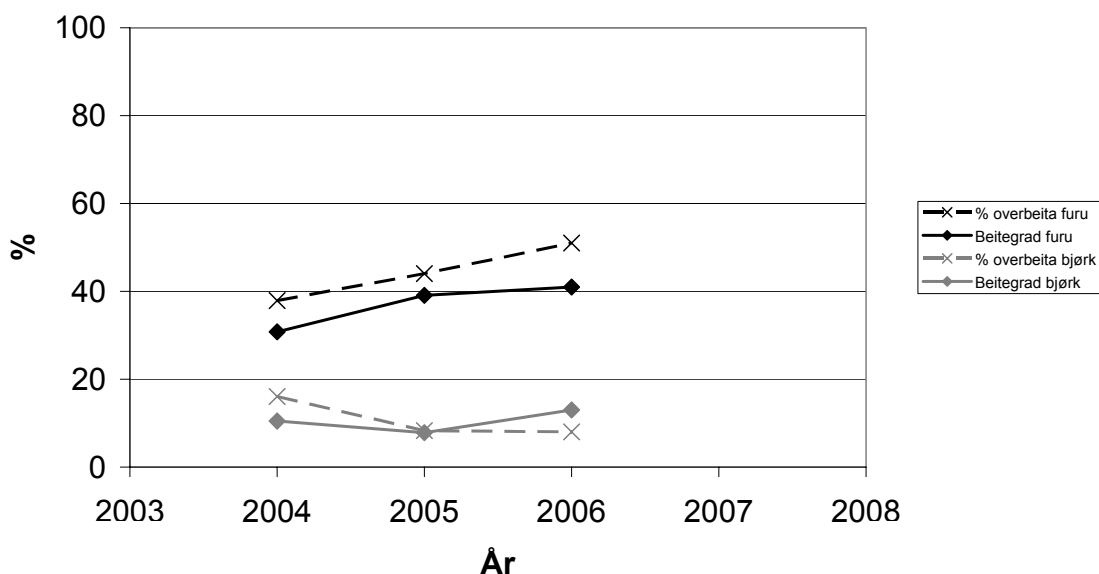
Figur 3 viser at *furu* er litt høyere enn *bjørk* i gjennomsnitt. *ROS* er betydelig lavere, noe som klart viser at det lille som finnes av *ROS* er blitt hardt beita gjennom flere år. *Furu* blir hardere beita enn *bjørk* (jmfør for eksempel figur 4), og man skulle derfor vente at *bjørka* var høyere. Figur 3 viser imidlertid at det motsatte er tilfellet. Dårlig vekst hos *bjørka* på lave furuboniteter, kan være deler av forklaring på dette. Redusert vitalitet pga tildiger års elgbeiting kan også være medvirkende årsak til til at *bjørka* ikke har blitt høyere. Man merker seg at høydene synes å være svært stabile. Man skulle forventet at høydene økte noe siden mange av bestanda er taksert alle tre åra og dermed burde blitt høyere.

Beiteindekser

Tabell 1: Beiteindeksene for Trysil samla.

Hele Trysil	2004	2005	2006	2007
% overbeita furu	38	44	51	*
Beitegrad furu	31	39	41	*
% overbeita bjørk	16	8	8	*
Beitegrad bjørk	10	8	13	*

Beiteindekser hele Trysil

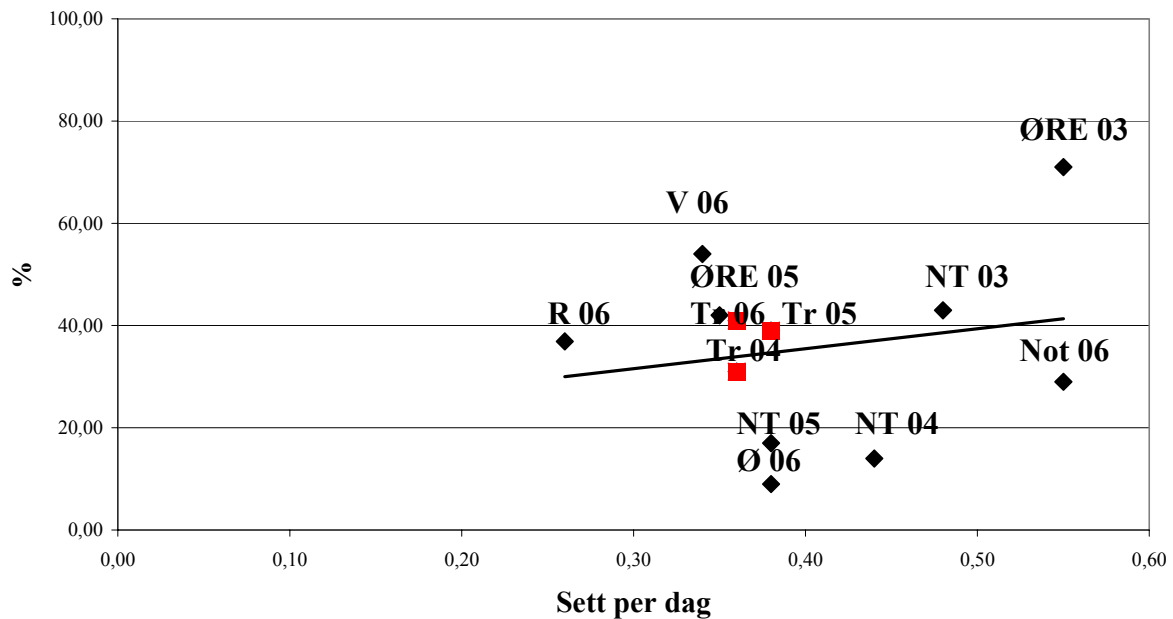

Figur 4: Beiteindekser for hele Trysil samla. Svarte beiteindekser gjelder furu, og grå gjelder bjørk. Beiteindeksene med "ruter" viser gjennomsnittlig beitegrad, mens "x-ene" viser andelen (i %) av bestanda hvor henholdsvis furu og bjørk er overbeita.

Figur 4 viser at beitepresset ser ut til å ha vært ganske stabilt fra 2004 til 2006 med hensyn til bjørk. For furu ser beitepresset ut til å være økende. Det ser ut til at beitepresset er redusert på bjørk, men økt for furu. Beitepresset på bjørk er fremdeles lavt, mens furu har gått fra en situasjon hvor den i gjennomsnitt ikke var overbeita i 2004 (31 % gjennomsnittlig beitegrad) til en situasjon med gjennomsnittlig overbeiting i 2005 (39 %) og enda klarere i 2006 (41 %). Andelen overbeita furubestand øker også. Tre års takseringer er selvfølgelig lite for å snakke om en trend, men utviklinga for furu er urovekkende både sett fra elgens og skogbrukets synspunkt.

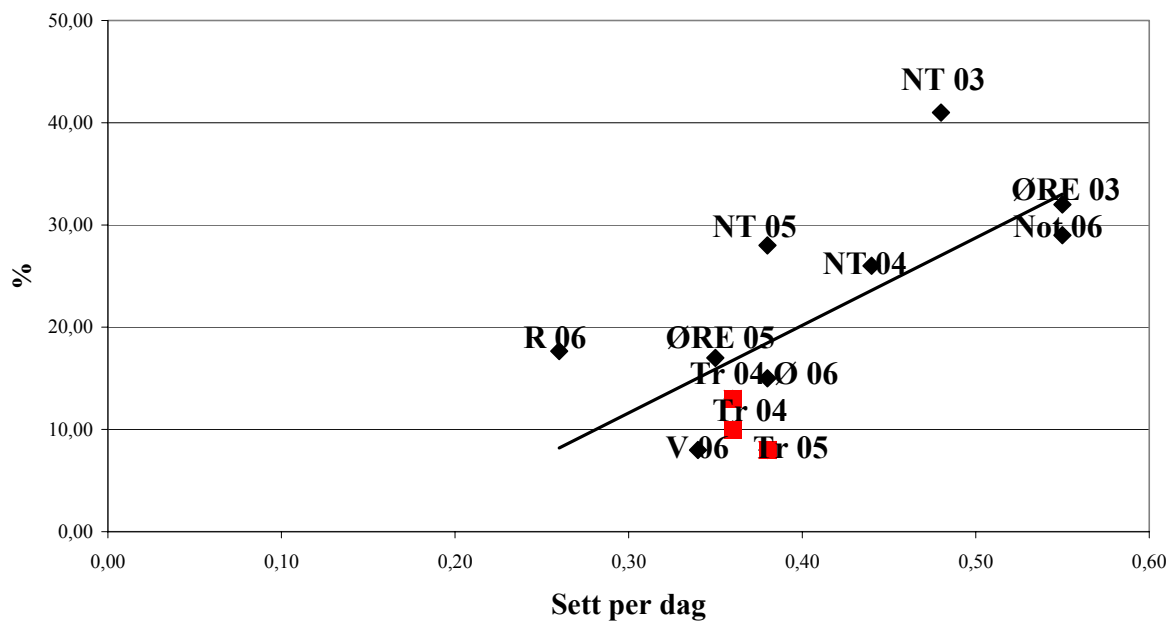
Sammenligning med andre områder

Sett per dag-beitegrad furu

Figur 5: Sammenligning mellom "sett elg per dag" (fra sett elg) og gjennomsnittlig beitegrad for furu påfølgende vinter. Områda er, med antall takserte bestand i parentes; Vinje 2006 (15), Notodden 2006 (45), Østfold 2006 (76), Ringerike 2006 (91), ØRE 2003 (85), ØRE 2005 (81), Trysil 2004 (87, med rødt), Trysil 2005 (84 med rødt), Trysil 2006 (84, med rødt), Nedre Telemark 2003 (31), Nedre Telemark 2004 (19), Nedre Telemark 2005 (79).

Sett per dag-beitegrad bjørk

Figur 6: Sammenligning mellom "sett elg per dag" (fra sett elg) og gjennomsnittlig beitegrad for bjørk påfølgende vinter. Samme områder som figur 5.

Figur 5 og 6 bygger på noen beitetakseringer Faun har data fra, samt sett elg-verdier (hovedsakelig hjorteviltregisteret, www.hjortevilt.no). Man ser at det er bedre sammenheng mellom beitegrad på *bjørk* og elgtetthet (målt som ”sett per dag”) enn for samme sammenheng med *furu*. Man ser også at det er en tendens til at østlige og nordlige områder (Trysil, ØRE m.fl.) har en høy beitegrad på *furu*, men lavere på *bjørk*, sammenligna for eksempel med områdene i Telemark. Jevnt over har mange av de østlige områdene også en bedre kondisjon i elgbestanden (med unntak av for eksempel ØRE).

Mye tyder også på at det er større overlapp mellom sommer- og vinterdiett i Telemark og Agderfylka (+ delvis Buskerud m.fl.), hvor overbeiting om vinteren dramatisk reduserer tilgangen på kvalitetsfôr om sommeren. I Trysil ser det ut til at elgen på grunn av trekk, samt beiteplantevalg om sommeren, har en langt mindre overlapp mellom vinter og sommer-diett. Problemstillinger rundt beite i Trysil vil derfor i større grad dreie seg om (forstmessige) skader på *furu* og tilgang på vinterfôr, enn elgen sin kondisjon. Det er likevel verdt å merke seg at i områder hvor beitegraden på *bjørk* øker til opp mot eller over 20 %, så er hovedregelen at man også har kondisjonsproblemer i elgbestanden.

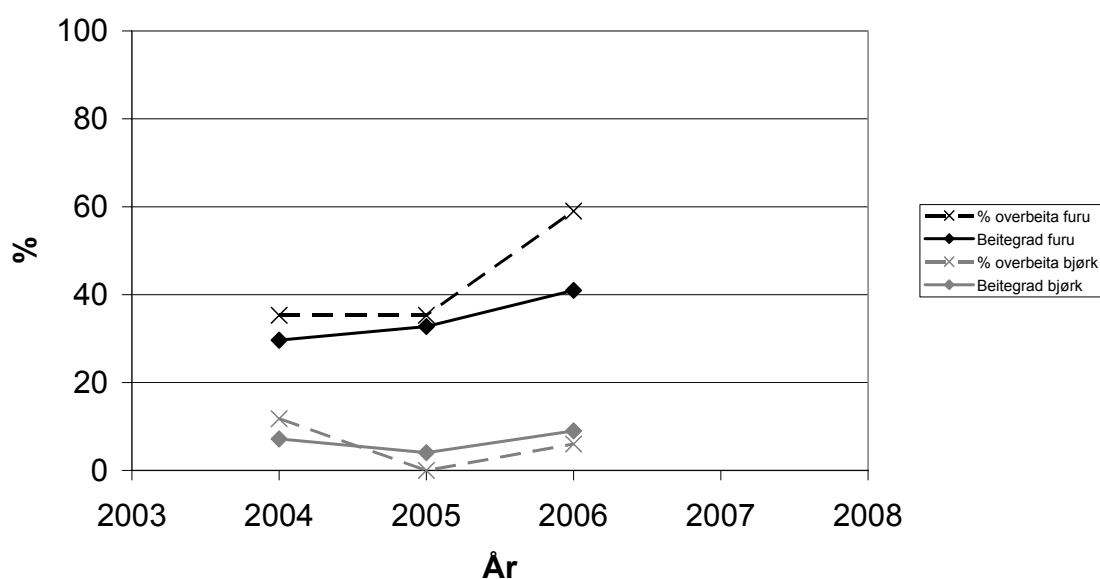
Ljørdalen viltstellområde

Beiteindekser

Tabell 2: Beiteindeksene for Ljørdalen.

Ljørdalen	2004	2005	2006	2007
% overbeita furu	35	35	59	*
Beitegrad furu	30	33	41	*
% overbeita bjørk	12	0	6	*
Beitegrad bjørk	7	4	9	*

Beiteindekser Ljørdalen

Figur 7: Beiteindekser for Ljørdalen. Svarte beiteindekser gjelder furu, og grå gjelder bjørk. Beiteindeksene med "ruter" viser gjennomsnittlig beitegrad, mens "x-ene" viser andelen (i %) av bestanda hvor henholdsvis furu og bjørk er overbeita.

Tabell 2 og figur 7 viser at beitepresset i Ljørdalen ser ut til å ha endra seg fra 2005 til 2006. Figur 2 viser at plantetettheten i Ljørdalen er lavere enn for Sve-Nor og Trysil Øst, både for *furu* og *bjørk*. Der er henholdsvis 172 *furu* og 51 *bjørk* per daa, svært nær tilsvarende tall i 2004 og 2005. Det er i tidligere rapporter pekt på at dette kan ha sammenheng med gjennomgående lavere boniteter i Ljørdalen.

Beitepresset i Ljørdalen ligger på ca. samme nivå som for hele Trysil samla. Beitepresset i Sve-Nor er lavere enn i Ljørdalen, men i Trysil Øst er det høyere enn i Ljørdalen. *Furu* ble klart overbeita i 2006. Man ser også at hele 59 % av bestanda er overbeita med hensyn til *furu*. Erfaringsmessig fører dette til betydelige skader på skogen i vinterbeiteområdet. Det er positivt at beitepresset på *bjørk* fremdeles er lavt, noe som indikerer at elgen fremdeles har tilstrekkelig (vinter-)fôr av tilfredsstillende kvalitet. Imidlertid vil fortsatt overbeiting av *furu* redusere produksjonsevna av *furukvist* og erfaringsmessig vil da beitepresset på *bjørk* øke, med fare for redusert kondisjon i elgstammen.

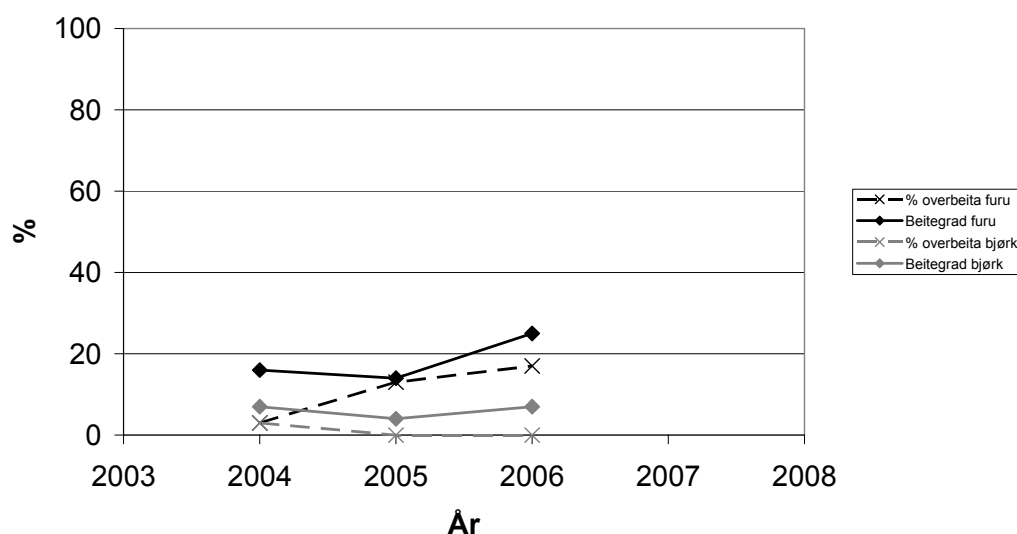
Sve-Nor Älg

Beiteindekser

Tabell 3: Beiteindeksene for Sve-Nor Älg.

Sve-Nor	2004	2005	2006	2007
% overbeita furu	3	13	17	*
Beitegrad furu	16	14	25	*
% overbeita bjørk	3	0	0	*
Beitegrad bjørk	7	4	7	*

Beiteindekser Sve-Nor

Figur 8: Beiteindekser for Sve-Nor Älg. Svarte beiteindekser gjelder furu, og grå gjelder bjørk. Beiteindeksene med "ruter" viser gjennomsnittlig beitegrad, mens "x-ene" viser andelen (i %) av bestanda hvor henholdsvis furu og bjørk er overbeita.

Tabell 3 og figur 8 viser at beitepresset i Sve-Nor synes å ha økt fra 2005 til 2006. Figur 2 viser at plantetettheten i Sve-Nor er lavere enn i Trysil Øst, men høyere enn Ljørdalen for furu. Tettheten av bjørk er høyere i Sve-Nor enn i de andre områdene. Der er henholdsvis 183 furu og 126 bjørk per daa, betydelig lavere enn tilsvarende tall i 2004 og 2005.

Beitepresset i Sve-Nor er lavere enn for de to andre vinterbeiteområdene. Forskjellen er særlig markant for furu. Likevel er beitegraden økt betydelig, særlig for furu. Gjennomsnittlig beitegrad er nå oppe i 25 %. Samtidig har 17 % av de takserte bestanda en beitegrad over 35 % for furu. Tidligere år har det vært konkludert med at skadeomfanget på skog er lokalt og av mindre omfang. Dette har tydelig endra seg vinteren 2006, slik at skadene på skog nå er av større betydning.

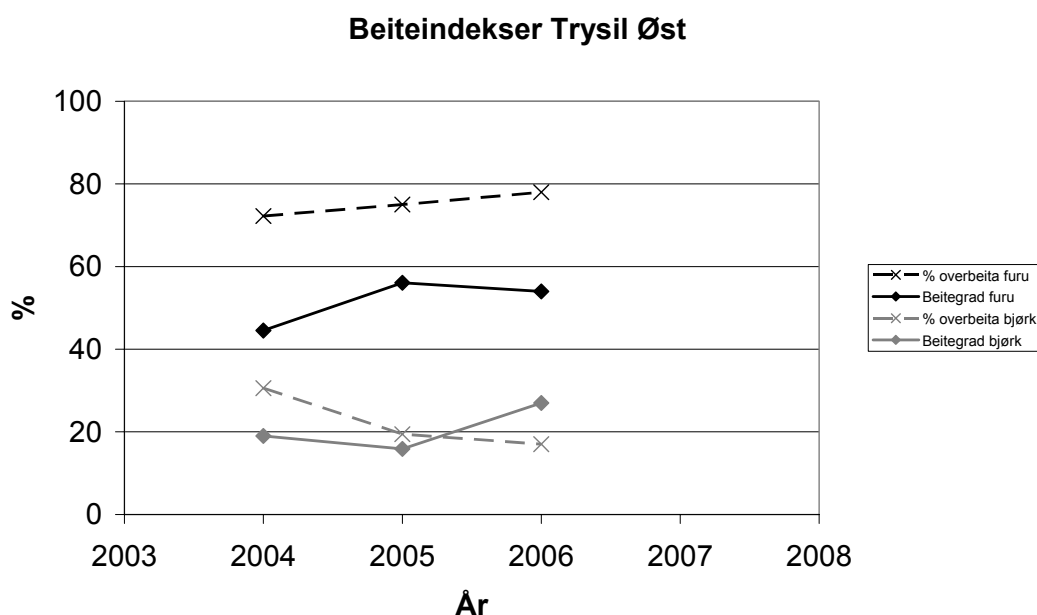
Det lave beitepresset på bjørk viser at elgen fremdeles har (vinter-)fôr av bedre kvalitet. Noe som trolig gjør at man foreløpig ikke kan vente seg kondisjonsreduksjon i elgbestanden.

Trysil Øst Elgregion

Beiteindekser

Tabell 4: Beiteindeksene for Trysil Øst.

Trysil Øst	2004	2005	2006	2007
% overbeita furu	72	75	78	*
Beitegrad furu	45	56	54	*
% overbeita bjørk	31	19	17	*
Beitegrad bjørk	19	16	27	*

Figur 9: Beiteindekser for Trysil Øst. Svarte beiteindekser gjelder furu, og grå gjelder bjørk. Beiteindeksene med "ruter" viser gjennomsnittlig beitegrad, mens "x-ene" viser andelen (i %) av bestanda hvor henholdsvis furu og bjørk er overbeita.

Tabell 4 og figur 9 viser at beitepresset i Trysil Øst ser ut til å ha blitt hardere fra 2004 til 2006. Beitepresset i Trysil Øst er markant hardere enn i Sve-Nor og Ljørdalen. Figur 2 viser at plantetettheten i Trysil Øst er høyere enn i Sve-Nor og Ljørdalen for *furu*, men at tettheten av *bjørk* er høyere i Sve-Nor. Der er henholdsvis 210 *furu* og 63 *bjørk* per daa, betydelig lavere enn tilsvarende tall fra 2004 og 2005.

Beitepresset i Trysil Øst er høyere enn for de to andre vinterbeiteområdene. Forskjellen er markant både for *furu* og *bjørk*. *Furu* blir nå hardt overbeita (gjennomsnittlig beitegrad 54 %) og hele 78 % av bestanda har overbeiting av *furu*. Dette betyr et stort skadeomfang for skogbruket. *Furua* sin evne til å produsere elgfôr blir og redusert. I 2006 ser man klare tendenser til at beitegraden på *bjørk* øker selv om andelen bestand med overbeiting ikke øker. Dette kan tolkes som om elgen tvinges over på *bjørkediett* i flere områder (uten at *bjørka* nødvendigvis blir overbeita). Erfaringa fra andre områder er at når beitegraden på *bjørk* øker, reduseres elgbestandens kondisjon. Talla tyder på at det er en reell fare for at dette er i ferd med å skje i Trysil Øst.

Diskusjon

I fjor herska det noe tvil om i hvilken retning beitepresset utvikla seg. Beitegraden på furu syntes å øke, mens det motsatte var tilfellet for bjørk⁴. Etter årets taksering ser det ut til at det begynner å utkrystallisere seg en trend som viser økende beitepress i alle de tre regionene med beitetaksering. De noe sprikende resultatene i 2005 (lavere beitepress på *bjørk*) kan delvis skyldes at snøen kom seint og at det var lite snø vinteren 2004-05.

Resultatene fra 2006 bekrefter også forskjellene internt i Trysil og mellom Trysil og andre deler av Norge. I Trysil er beitepresset klart hardest i Trysil Øst og lavest i Sve-Nor, men økende i alle regionene. Sammenligna med andre områder i Norge hvor elgens kondisjon er blitt svekka, er Trysil Øst nå oppe i tilsvarende beitegrader for *bjørk* (25 %). Ut fra erfaringer fra andre områder er dette et klart faresignal. Likevel må det understrekes at det er tydelige forskjeller fra område til område i Norge med hensyn til elgens diett. Derfor er det ikke sikkert at en kondisjonsnedgang vil komme, men faren er i alle fall til stede. Det er i alle fall klart at *furua* sin produksjonsevne, både i form av elgfôr og som skogstre, er sterkt redusert i Trysil Øst. Det kan ikke herske tvil om at skadevirkningene for skogbruket er betydelige.

Det økte beitepresset ser man og tydelig i Ljørdalen og Sve-Nor. De er imidlertid enda ikke oppe på det beitepresset man hadde i Trysil Øst i starten av perioden. Med erfaring fra Trysil Øst (som fremdeles har elg i god kondisjon) er det derfor mindre trolig at man vil se redusert kondisjon de første åra. Likevel er virkningene for skogbruket av stadig større betydning, samt at man kommer inn i en situasjon hvor *furuas* produksjonspotensiale står i sterk fare for å reduseres, med påfølgende kraftigere overbeiting som resultat. Dette kan bli en ond sirkel, å la det man ser tendenser til i Trysil Øst, med stadig økende beitepress til tross for at det er få tegn på at elgtettheten har økt.

Det er vanskelig å finne en god forklaring på nedgangen i plantetetthet fra 2004/05 til 2006. Noe kan skyldes eldre bestand hvor plantene har vokst ut av takseringshøyde, og noe kan skyldes rullering av bestand der man har fått mindre "tette" bestand med i takseringa. En annen mulig årsak til nedgangen i antall planter kan være avgang av trær pga gjentatt elgbeiting.

⁴ Gangsei 2005.

Konklusjon

Resultata fra 2006 bekrefter det man så i 2004 og 2005. De viktigste fôrressursene i ungslogen i vinterbeiteområdene utgjøres av *furu* og *bjørk*. Beitepresset i Trysil er fremdeles mindre enn beitepresset observert i ØRE og Telemark/ Sørlandet, men viser ei motsatt utvikling. I Trysil øker beitepresset. Man ser også tegn til at beitepresset øker uten at elgtettheten ser ut til å øke, noe som kan tolkes som klare tegn på overbeiting.

Det er store forskjeller i de tre regionene i Trysil. Beitepresset er klart størst i Trysil Øst, hvor *furu* blir klart overbeita og hvor også *bjørk* i stor grad blir utnyttet. Erfaringsmessig står man her i fare for å komme i en situasjon med redusert kondisjon i elgbestanden. Foreløpig står man trolig ikke i fare for kondisjonsreduksjon i Sve-Nor og Ljørdalen, men beitepresset øker også her, med økte kostnader for skogbruket og fare for redusert fôrproduksjon som resultat.

Litteratur

Gangsei, L.E. 2004. Elbeiteregistrering i Trysil og omegn 2004. Faun Naturforvaltning AS, 3870 Fyresdal. 28s.

Gangsei, L.E. 2005. Elbeitetaksering i Trysil og omegn 2005. Faun Naturforvaltning AS, 3870 Fyresdal.

Solbraa, K. 2002. Veiledning i Elbeitetaksering. Temahefte. Skogbrukets Kursinstitutt.

Vedlegg

1. Bestandsopplysninger Trysil Øst
2. Gjennomsnittstall bestandsnivå Trysil Øst
3. Bestandsopplysninger Ljørdalen
4. Gjennomsnittstall bestandsnivå Ljørdalen
5. Bestandsopplysninger Sve-Nor
6. Gjennomsnittstall bestandsnivå Sve-Nor
7. Hovedtall kommune og regionnivå.

Vedlegg 1:

Bestandsopplysninger Trysil Øst

Bestandsnavn	Vald	UtmØst	UtmNord	Bon.	Areal	Høy.	Dato	Taksator	Gård Bruks	Teig	Best.	Flateforband	Plantesta
Anders Galaasen,	Trysil Øst			F 11	10	60	01.06.2006	T.Ø, Trysil			4	20*15	
Anders Galaasen,	Trysil Øst			F 11	9	0	01.06.2006	T.Ø, Trysil			48	20*15	
Anders Galaasen,	Trysil Øst			8	60	15	16.05.2006	T.Ø, Trysil			59	60*50	F
Andre Kristiansen, Flermoen	Trysil Øst			F 11	7	7	15.05.2006	T.Ø, Trysil			7	15*12	
Andre Kristiansen, Flermoen	Trysil Øst			F 8	7	9	15.05.2006	T.Ø, Trysil			10	15*12	
Flermoen sameieskog,	Trysil Øst			F 8	40	13	15.05.2006	T.Ø, Trysil			15	40*35	
HT, Haraåshemmet	Trysil Øst			F 11	16	14	28.05.2006	RES Trysil			51		
HT, Per Jons Velta	Trysil Øst			8	13	30	28.05.2006	RES Trysil			4		
Høgbergskompaniet,	Trysil Øst			F 11	7	12	16.05.2006	T.Ø, Trysil			27	15*12	
Høgbergskompaniet,	Trysil Øst			F 11	19	10	16.05.2006	T.Ø, Trysil			1	30*20	
Lars H. Nordgaard, S.	Trysil Øst			F 14	108	13	01.06.2006	T.Ø, Trysil			137	60*60	
Lars H. Nordgaard, S.	Trysil Øst			F 11	30	13	01.06.2006	T.Ø, Trysil			148	35*30	
Morten Lutnæs, -	Trysil Øst	374013	6776967		5	12	27.05.2006	RES Trysil	3		17		
Ola Grønnæss, -Sæteråsen	Trysil Øst	374121	6776862		12	15	27.05.2006	RES Trysil	3		15		
Peder Anker,	Trysil Øst	372463	6771874	F 11	33	15	03.06.2006	RES Trysil		1	38	35*35	F
Peder Anker,	Trysil Øst			F 11	20	12	10.06.2006	RES Trysil			30	35*20	
Rolf Kvile, Busknesteigen	Trysil Øst			F 11	11	10	30.05.2006	T.Ø, Trysil			18	20*15	
Rolf Kvile, Busknesteigen-	Trysil Øst			F 11	34	12	20.05.2006	T.Ø, Trysil	3		17	35*35	
Rolf Kvile, Busknesteigen-	Trysil Øst			F 11	6	9	30.05.2006	T.Ø, Trysil	3		8	15*10	

Bestandsnavn	Vald	UtmØst	UtmNord	Bon.	Areal	Høy.	Dato	Taksator	Gård Bruks	Teig	Best.	Flateforband	Plantesla
Rolf Kvile, Kokkora	Trysil Øst			F 11	19	12	29.05.2006	T.Ø, Trysil			157	25*20	
Rolf Kvile, Kokkora-	Trysil Øst			F 8	17	10	29.05.2006	T.Ø, Trysil	2		202	30*20	
Rolf Kvile, Kokkora-	Trysil Øst			F 8	101	12	29.05.2006	T.Ø, Trysil	2		189	70*50	
Snorre Grønnæss, Neset	Trysil Øst			F 11	9	20	05.06.2006	T.Ø, Trysil			18	20*15	F
Solveig A. Flermoen,	Trysil Øst				21	20	05.06.2006	T.Ø, Trysil	1		10		
Terje Bjørnstad, -Hangaskoia	Trysil Øst	374637	6775525		66	15	27.05.2006	RES Trysil	1		9		
Trysil kommuneskog, 206	Trysil Øst			F 11	40	23	05.06.2006	T.Ø, Trysil			16	40*35	F
Trysil kommuneskog, 209	Trysil Øst			F 8	67	15	15.05.2006	T.Ø, Trysil			23	50*40	
Trysil kommuneskoger KF,	Trysil Øst	371255	6773278	F 11	10	17	10.06.2006	RES Trysil	104		14	20*15	
Trysil kommuneskoger KF,	Trysil Øst	371314	6773122			20	21.05.2006	RES Trysil	104		14		
Trysil kommuneskoger KF, -	Trysil Øst			F 11	98	12	05.06.2006	RES Trysil	107		21	50*40	
Trysil kommuneskoger, 101	Trysil Øst			F 13	96	30	20.05.2006	RES Trysil			3		F
Trysil Kommuneskoger, 104	Trysil Øst			11	55	19	21.05.2006	RES Trysil	104	37	2	37	
Trysil kommuneskoger, 109	Trysil Øst			F 11	94	12	30.05.2006	T.Ø, Trysil			17	50*60	
Trysil kommuneskoger, 205	Trysil Øst			F 11	25	10	15.05.2006	T.Ø, Trysil	205		55	35*25	
Trysil kommuneskoger, 205	Trysil Øst			F 11	170	18	11.05.2006	T.Ø, Trysil	205		8		F
Trysil kommuneskoger,	Trysil Øst				50	40	05.06.2006	T.Ø, Trysil	206		38	40*40	

Vedlegg 2

Gjennomsnittstall bestandsnivå Trysil Øst

Bestandsnavn	Antall Prøvef.	Møkk	Furu			Bjørk			ROS + vier			Einer		
		Tetthet (per daa)	Tetthet (per daa)	Snitt- høyde (dm)	Snitt- beiteg. (%)	Tetthet (per daa)	Snitt- høyde (dm)	Snitt- beiteg. (%)	Tetthet (per daa)	Snitt- høyde (dm)	Snitt- beiteg. (%)	Tetthet (per daa)	Snitt- høyde (dm)	Snitt- beiteg. (%)
Anders Galaasen, Kjelkmyrteigen-	30	0	115	12	63	91	24	0	0			0		
Anders Galaasen, Kjelkmyrteigen-	30	0	168	14	68	21	16	0	0			0		
Anders Galaasen, Tandheimteigen	30	0	221	12	85	19	18	10	0			0		
Andre Kristiansen, Flermoen østre-	30	0	75	7	24	16	14	11	0			0		
Andre Kristiansen, Flermoen østre-	30	0	61	8	26	8	15	0	0			11	8	8
Flermoen sameieskog, Flermoen	30	0	192	11	66	21	13	29	0			0		
HT, Haraåshemmet	30	0	520	12	23	125	15	24	0			5	6	0
HT, Per Jons Velta	30	0	184	15	69	115	14	40	0			0		
Høgbergskompaniet, Tannåsteigen	30	0	125	10	93	93	19	17	0			0		
Høgbergskompaniet, Tannåsteigen	30	0	85	10	85	32	13	6	0			0		
Lars H. Nordgaard, S. Langtjernaasen	30	0	157	12	22	8	8	11	0			0		
Lars H. Nordgaard, S.	30	0	309	14	51	16	12	6	0			0		
Morten Lutnæs, -	30	0	88	11	97	11	12	0	8	5	100	5	5	100
Ola Grønnæss, -Sæteråsen	29	0	102	13	96	8	8	78	11	4	100	28	7	47
Peder Anker, Skipperbekkvegen	30	0	421	15	52	165	8	29	0			0		
Peder Anker, Skipperbekkvegen	30	0	760	12	78	8	10	33	0			0		
Rolf Kvile, Busknesteigen	30	0	136	10	38	5	11	50	0			0		
Rolf Kvile, Busknesteigen-	30	0	176	12	54	8	14	33	0			11	8	0
Rolf Kvile, Busknesteigen-	30	0	83	10	52	67	18	3	0			3	7	0
Rolf Kvile, Kokkora	30	0	91	10	55	21	15	13	0			0		
Rolf Kvile, Kokkora-	30	0	75	10	50	11	19	0	0			0		
Rolf Kvile, Kokkora-	30	0	133	10	58	3	7	0	0			0		
Snorre Grønnæss, Neset	30	0	368	15	63	93	24	8	3	8	100	0		
Solveig A. Flermoen, Flermoen nordre-	30	0	77	19	61	35	20	5	3	8	0	11	8	0

Bestandsnavn	Antall Prøvef.	Møkk	Furu			Bjørk			ROS + vier			Einer		
			Tetthet (per daa)	Tetthet (per daa)	Snitt- høyde (dm)	Snitt- beiteg. (%)	Tetthet (per daa)	Snitt- høyde (dm)	Snitt- beiteg. (%)	Tetthet (per daa)	Snitt- høyde (dm)	Snitt- beiteg. (%)	Tetthet (per daa)	Snitt- høyde (dm)
Terje Bjørnstad, -Hangaskoia	30	0	245	15	76	83	10	27	3	7	100	3	9	100
Trysil kommuneskog, 206	30	0	171	18	66	11	27	0	0			0		
Trysil kommuneskog, 209 Løvåsteigen	29	0	99	16	13	28	24	3	0			0		
Trysil kommuneskoger KF,	30	0	568	16	43	232	11	32	0			0		
Trysil kommuneskoger KF,	30	0	504	16	36	75	9	68	0			0		
Trysil kommuneskoger KF, -	30	0	77	6	95	208	11	45	0			0		
Trysil kommuneskoger, 101	29	0	182	25	22	105	18	12	8	7	100	0		
Trysil Kommuneskoger, 104	30	0	336	14	34	221	14	60	11	5	100	0		
Trysil kommuneskoger, 109	30	0	307	12	17	5	8	33	0			0		
Trysil kommuneskoger, 205 Tandteigen	29	0	179	9	90	41	11	4	0			6	7	0
Trysil kommuneskoger, 205 Tandteigen	30	0	144	14	54	5	11	0	0			0		
Trysil kommuneskoger,	30	0	29	12	48	267	23	14	16	8	33	0		

Vedlegg 3

Bestandsopplysninger Ljørdalen

Bestandsnavn	Vald	UtmØst	UtmNord	Bon.	Areal	Høy.	Dato	Taksator	Gård	Bruks	Teig	Best.	Flateforband	Plantesla
Jan Foss	Ljørdalen			F 8	13	13	16.05.2006	JF Trysil	9	7		195		F
Ljørdalen VO, Ljørdalen vest	Ljørdalen			F 11	8	20	11.05.2006	JF Trysil				9		F
Marit Solstad	Ljørdalen			F 11	15	16	22.05.2006	JF Trysil	9	158		9	25*20	F
Statskog SF, Bolagsskog	Ljørdalen			F 11	72	20	22.05.2006	JF Trysil				19		F
Statskog SF, Bolagsskog	Ljørdalen			11	194	18	22.05.2006	JF Trysil				15		F
Statskog SF, Ljørdalen vest	Ljørdalen			F 11	0	14	09.05.2006	JF Trysil				570		
Statskog SF, Ljørdalen vest	Ljørdalen			F 11	0	9	08.05.2006	JF Trysil				1213		
Statskog SF, Ljørdalen vest	Ljørdalen			F 11	0	13	11.05.2006	JF Trysil				779		
Statskog SF, Ljørdalen vest -	Ljørdalen			F 11	55	14	19.05.2006	JF Trysil						
Statskog SF, Ljørdalen øst	Ljørdalen			6	127	17	19.05.2006	JF Trysil				217		F K
Statskog SF, Ljørdalen øst	Ljørdalen			F 11	0	22	16.05.2006	JF Trysil				645		
Statskog SF, Ljørdalen øst	Ljørdalen			F 11	27	13	08.05.2006	JF Trysil				558		
Statskog SF, Ljørdalen øst	Ljørdalen			F 14	88	11	11.05.2006	JF Trysil				127		
Statskog SF, Ljørdalen øst	Ljørdalen			F 8	0	11	08.05.2006	JF Trysil				527		
Statskog SF, Ljørdalen øst	Ljørdalen			F 8	0	12	19.05.2006	JF Trysil				230		F K
Statskog SF, Ljørdalen øst	Ljørdalen			F 8	0	16	19.05.2006	JF Trysil				226		
Statskog SF, Ljørdalen øst	Ljørdalen			F 11	0	10	11.05.2006	JF Trysil				285		

Vedlegg 4

Gjennomsnittstall bestandsnivå Ljørdalen

Bestandsnavn	Antall Prøvef.	Møkk			Furu			Bjørk			ROS + vier			Einer		
		Tetthet (per daa)	Tetthet (per daa)	Snitt- høyde (dm)	Snitt- beiteg. (%)	Tetthet (per daa)	Snitt- høyde (dm)	Snitt- beiteg. (%)	Tetthet (per daa)	Snitt- høyde (dm)	Snitt- beiteg. (%)	Tetthet (per daa)	Snitt- høyde (dm)	Snitt- beiteg. (%)		
Jan Foss	30	0	147	11	5	0			3	6	100	0				
Ljørdalen VO, Ljørdalen vest	30	0	109	20	13	5	15	0	0			0				
Marit Solstad	30	0	128	18	57	5	9	50	11	6	100	0				
Statskog SF, Bolagsskog	30	0	99	20	43	29	13	12	11	7	83	0				
Statskog SF, Bolagsskog	30	0	75	18	81	19	11	10	16	7	83	0				
Statskog SF, Ljørdalen vest	30	0	325	13	24	27	24	7	0			0				
Statskog SF, Ljørdalen vest	30	0	264	8	77	403	10	6	0			5	7	0		
Statskog SF, Ljørdalen vest	30	0	200	13	10	37	12	0	0			3	7	0		
Statskog SF, Ljørdalen vest -	30	0	109	13	24	80	8	10	0			0				
Statskog SF, Ljørdalen øst	29	0	152	16	11	25	9	15	3	8	100	0				
Statskog SF, Ljørdalen øst	30	0	189	20	10	16	26	0	5	7	0	3	8	0		
Statskog SF, Ljørdalen øst	29	0	135	11	49	22	11	17	0			0				
Statskog SF, Ljørdalen øst	29	0	331	11	64	22	13	25	0			0				
Statskog SF, Ljørdalen øst	30	0	91	10	54	29	9	9	3	5	100	3	7	67		
Statskog SF, Ljørdalen øst	30	0	125	12	52	13	23	20	0			0				
Statskog SF, Ljørdalen øst	31	0	116	12	80	41	18	17	0			0				
Statskog SF, Ljørdalen øst	30	0	328	9	43	99	12	11	0			0				

Vedlegg 5

Bestandsopplysninger Sve-Nor

Bestandsnavn	Vald	UtmØst	UtmNord	Bon.	Areal	Høy.	Dato	Taksator	Gård	Bruks	Teig	Best.	Flateforband	Plantesla
68/21	Sve-nor, Nor			F 11	7	25	30.05.2006	JF Trysil	68	21				F
69/29	Sve-nor, Nor			F 11	0	14	01.06.2006	JF Trysil	69	29	2	30		F
69/29	Sve-nor, Nor			F 11	0	17	01.06.2006	JF Trysil	69	29	2	31		F
70/50	Sve-nor, Nor			F 11	10	26	30.05.2006	JF Trysil	70	50				
Aud Marit Grønaset	Sve-nor, Nor			F 11	0	36	01.01.2006	JF Trysil	68	1	1	4		F
Aud Marit Grønaset	Sve-nor, Nor			F 11	15	20	01.01.2006	JF Trysil	68	1		62		F
Høgbergskompaniet	Sve-nor, Nor			F 11	90	32	30.05.2006	JF Trysil	70	4				F
Johan Sætre	Sve-nor, Nor			F 11	0	14	01.06.2006	JF Trysil	68	3		7		
Johan Sætre	Sve-nor, Nor			F 14	35	17	30.05.2006	JF Trysil	68	3		62		F
Nordgaard/Røberg	Sve-nor, Nor	0	0	F 11	5	12	01.01.2006	JF Trysil	70	54	0	0	15*10	
Ola Rundfloen	Sve-nor, Nor			F 11	0	16	01.01.2006	JF Trysil	69	4	1	51		
Skjærberget	Sve-nor, Nor			F 11	7	20	01.06.2006	JF Trysil	70	2				F
Stora Enso, Bränna	Sve-nor, Sve			F 11	70	0	07.06.2006	JF Trysil				1150		
Stora Enso, Havsjöberg	Sve-nor, Sve			F 11	9	22	07.06.2006	JF Trysil	1020			1121		F
Stora Enso, Husberget	Sve-nor, Sve			F 20	40	16	05.06.2006	JF Trysil	1030			622		F
Stora Enso, Høljeneset	Sve-nor, Sve			F 18	21	27	15.06.2006	JF Trysil	1010			132		F
Stora Enso, Høljåsen	Sve-nor, Sve			F 18	149	18	15.06.2006	JF Trysil	1030			49		
Stora Enso, Kuvan	Sve-nor, Sve			F 18	106	25	15.06.2006	JF Trysil	1030			238		
Stora Enso, Kuvan	Sve-nor, Sve			F 18	185	15	06.06.2006	JF Trysil	1030			390		

Bestandsnavn	Vald	UtmØst	UtmNord	Bon.	Areal	Høy.	Dato	Taksator	Gård Bruks	Teig	Best.	Flateforband	Plantesla
Stora Enso, Langfloberget	Sve-nor, Sve		F	18	80	0	16.06.200	JF Trysil	1010		192		
Stora Enso, Orrleksmyren	Sve-nor, Sve		F	18	185	16	06.06.200	JF Trysil	1020		164		
Stora Enso, Røknølen	Sve-nor, Sve		F	16	78	20	01.07.200	JF Trysil	1020		378		F
Stora Enso, Råknipen	Sve-nor, Sve		F	12	110	15	06.06.200	JF Trysil	1020		431		F
Stora Enso, Säterknipen	Sve-nor, Sve		F	11	57	16	06.06.200	JF Trysil	1020		250		F
Stora Enso, Tallåsen	Sve-nor, Sve		F	12	40	14	05.06.200	JF Trysil	1030		185		
Stora Enso, Tennåsfallet	Sve-nor, Sve		F	18	107	25	15.06.200	JF Trysil	1010		526		F
Stora Enso, Vinnåsarna	Sve-nor, Sve		F	18	106	16	05.06.200	JF Trysil	1020		835		F
Sture Brinks, Klaråsen	Sve-nor, Sve		F	11	35	18	05.06.200	JF Trysil			121		F
Sture Brinks, Uggleheden	Sve-nor, Sve		F	11	30	15	16.06.200	JF Trysil			95		
Sve-nor,Sverige, Vithammaren	Sve-nor, Sve		F	11	30	16	07.06.200	JF Trysil					
Sve-nor,Sverige,	Sve-nor, Sve			0		20	16.06.200	JF Trysil	1010		260		

Vedlegg 6

Gjennomsnittstall bestandsnivå Sve-Nor

Bestandsnavn	Antall Prøvef.	Møkk			Furu			Bjørk			ROS + vier			Einer		
		Tetthet (per daa)	Tetthet (per daa)	Snitt- høyde (dm)	Snitt- beiteg. (%)	Tetthet (per daa)	Snitt- høyde (dm)	Snitt- beiteg. (%)	Tetthet (per daa)	Snitt- høyde (dm)	Snitt- beiteg. (%)	Tetthet (per daa)	Snitt- høyde (dm)	Snitt- beiteg. (%)		
68/21	29	0	77	26	24	99	16	4	3	10	0	0				
69/29	29	0	110	12	76	72	10	5	3	7	100	0				
69/29	29	0	141	13	72	320	12	4	0			0				
70/50	30	0	88	27	17	8	13	11	3	9	100	0				
Aud Marit Grønaset	30	0	128	25	29	56	20	6	11	9	92	0				
Aud Marit Grønaset	30	0	221	20	88	323	11	12	0			0				
Høgbergskompaniet	30	0	131	26	16	13	14	7	3	8	100	0				
Johan Sætre	30	0	152	13	25	144	15	2	5	8	33	0				
Johan Sætre	30	0	176	17	17	144	8	5	0			0				
Nordgaard/Røberg	30	0	160	13	22	8	11	0	0			3	6	0		
Ola Rundfloen	29	0	190	15	85	41	8	13	0			0				
Skjærberget	30	0	131	21	12	16	17	6	29	10	88	19	7	0		
Stora Enso, Bränna Tallåsberget	30	0	221	21	14	53	9	0	0			0				
Stora Enso, Havsjöberg	29	0	105	24	14	240	16	4	19	8	57	0				
Stora Enso, Husberget	30	0	288	15	11	195	11	3	0			0				
Stora Enso, Høljeneset	30	0	109	23	37	269	10	8	0			0				
Stora Enso, Høljäsen	30	0	248	18	27	136	15	16	19	8	62	5	7	0		
Stora Enso, Kuvan	29	0	160	26	16	22	8	0	3	7	0	0				
Stora Enso, Kuvan	30	0	181	16	17	112	12	10	8	10	67	0				
Stora Enso, Langfloberget	30	0	467	14	16	149	12	10	8	7	44	0				
Stora Enso, Orrlekmyren	30	0	155	20	26	237	17	4	3	7	100	0				
Stora Enso, Røknølen	30	0	133	20	40	75	8	5	3	6	67	0				
Stora Enso, Råknipen	30	0	123	14	12	29	10	0	3	6	0	0				
Stora Enso, Säterknipen	30	0	157	16	3	53	10	5	3	6	100	0				

Bestandsnavn	Antall Prøvef.	Møkk	Furu			Bjørk			ROS + vier			Einer		
			Tetthet (per daa)	Tetthet (per daa)	Snitt- høyde (dm)	Snitt- beiteg. (%)	Tetthet (per daa)	Snitt- høyde (dm)	Snitt- beiteg. (%)	Tetthet (per daa)	Snitt- høyde (dm)	Snitt- beiteg. (%)	Tetthet (per daa)	Snitt- høyde (dm)
Stora Enso, Tallåsen	30	0	152	13	4	141	11	4	0			0		
Stora Enso, Tennåsfallet	30	0	248	22	22	144	11	11	0			0		
Stora Enso, Vinnåsarna	30	0	189	15	4	131	8	0	8	8	0	0		
Sture Brinks, Klaråsen v/Høljan	30	0	181	18	32	192	9	13	0			0		
Sture Brinks, Uggleheden	30	0	307	15	10	192	11	0	8	6	33	3	7	0
Sve-nor,Sverige, Vithammaren	30	0	304	15	6	16	13	22	0			0		
Sve-nor,Sverige, Vithammeren/	30	0	243	22	33	275	11	8	3	5	100	0		

Vedlegg 7

Hovedtall kommune og regionnivå.

	n	Furu			Bjørk			ROS + vier			Einer			Overb. Furu %	Overb. bjørk %
		Tal planter per daa	Snitt høgde dm	Beite-grad i %	Tal planter per daa	Snitt høgde dm	Beite-grad i %	Tal planter per daa	Snitt høgde dm	Beite-grad i %	Tal planter per daa	Snitt høgde dm	Beite-grad i %		
Sve-Nor 2004	34	259	17	16	210	14	7	5	9	27	0	7	11	3	3
Sve-Nor 2005	31	208	16	14	183	12	4	5	8	23	1	9	0	13	0
Sve-Nor 2006	31	183	18	25	126	12	7	5	8	63	1	7	0	17	0
Ljørdalen 2004	17	168	13	30	40	12	7	7	6	6	2	7	25	35	12
Ljørdalen 2005	17	170	13	33	45	12	4	3	8	64	2	7	12	35	0
Ljørdalen 2006	17	172	13	41	51	12	9	3	7	81	1	7	13	59	6
Trysil Øst 2004	36	270	14	45	92	15	19	5	8	68	1	6	3	72	31
Trysil Øst 2005	36	291	14	56	82	14	16	4	6	83	1	8	19	75	19
Trysil Øst 2006	36	210	14	54	63	15	27	2	6	78	2	7	27	78	17
Alle 2004	87	246	15	31	128	14	10	5	8	40	4	7	41	38	16
Alle 2005	84	236	15	39	112	12	8	4	7	57	3	7	55	44	8
Alle 2006	84	193	15	41	84	13	13	3	7	70	1	7	19	51	8